



AVFALL SVERIGE

Avfall Sveriges viktigaste prioriteringar 2025

Avfall Sveriges verksamhetsplan anger riktning för verksamhetens arbete och visar på våra mål och vad som är prioriterade fokusområden för det kommande året. Verksamhetsplanen synliggör till exempel syfte, mål och målgrupper och är ett internt styrdokument som följs upp löpande. Verksamhetsplanen beslutas av styrelsen. Detta är en kortversion av planen 2025, vars syfte är att alla medlemmar ska känna sig fullt uppdaterade om Avfall Sveriges gemensamma arbete. Medlemmar informeras också löpande under hela året om arbetet i nyhetsbrev, tidning och web.

Avfall Sverige är kommunernas branschorganisation inom avfallshantering. Alla kommuner är medlemmar i Avfall Sverige och det är Avfall Sveriges medlemmar som ser till att avfall tas om hand och återvinns i landets alla kommuner. Vi gör det på samhällets uppdrag: miljösäkert, hållbart och långsiktigt. Vår vision är "Det finns inget avfall". Vi verkar för att förebygga att avfall uppstår, att mer återanvänds och att det avfall som uppstår återvinns och tas om hand på bästa sätt. Kommunen och deras bolag är ambassadör, katalysator och garant för denna omställning. Avfall Sveriges långsiktiga mål är att tillväxt inte resulterar i mer avfall och att Sverige klättrar mätbart högre upp i avfallshierarkin.

Avfall Sverige har också drygt 151 privata företag som associerade medlemmar och värdesätter den utveckling av avfallssektorn som den offentlig-privata samverkan leder till.

Avfall Sveriges ändamål är att tillvarata medlemmarnas intressen inom avfallshantering - förebyggande, återanvändning, materialåtervinning, energiåtervinning och bortskaffande av avfall samt frågor om insamling, administration, ekonomi, juridik, kommunikation, planering, sortering, transport, utbildning och utveckling.

Avfall Sverige är en stark medlemsorganisation som möter framtidens utmaningar med medvetna och strategiska val. Planering av Avfall Sveriges verksamhet 2025 tar avstamp i medlemsundersökningar, förväntade framtida prioriterade aktiviteter i föreningens invärld samt i vår

omvärld. Medlemsundersökningarna görs var tredje år, vilket betyder att en ny kommer att genomföras under 2025.

AVFALL SVERIGES STÅNDPUNKTER

Avfall Sveriges ståndpunkter vägleder ställningstaganden och åtgärder för att utveckla förebyggande, återanvändning och avfallshanteringen samt kommunernas roller inom dessa. Utgångspunkten är Avfall Sveriges uppdrag och vision med tillhörande mål och målbild för kommunernas roll.

Ståndpunkterna används till exempel när Avfall Sveriges remissvar, debattartiklar och annan opinionsbildning utarbetas. De kan också användas av medlemmarna i Avfall Sverige när olika planer och ställningstagande görs om hanteringen på lokal och regional nivå. Också särskilda ståndpunkter om plast har utarbetats, liksom om energiåtervinning och textilier.

Avfall Sverige arbetar för att stärka kommunernas och avfallsfrågornas roll i arbetet att ställa om till ett hållbart och cirkulärt samhälle och att utveckla en långsiktigt hållbar avfallshantering. En del i detta är att verka för goda förutsättningar för kommunerna att genomföra sitt samhällsuppdrag inom resurs- och avfallshantering. En viktig förutsättning för detta är gränsöverskridande samarbeten med relevanta parter.

Ett konkret exempel på arbetet för ett hållbart samhälle är det ambitionsmål, fritt för Avfall Sveriges medlemmar att ansluta sig till, som Avfall Sverige antog 2018: mängden mat- och restavfall per person ska minska med 25 procent till år 2025 jämfört med 2015. Avfall Sverige stöttar kommunmedlemmar som önskar ansluta sig till denna utmaning på flera sätt. Under 2025 kommer styrelsen att ta ställning till ett nytt gemensamt mål.

Avfall Sverige fortsätter också att kommunicera vikten av att förebygga avfall genom olika kommunikationsinsatser.

AVFALL SVERIGES VERKSAMHET

Medlemsservice och rådgivning är grundbulten för medlemsorganisationen Avfall Sverige. Erfarenhetsutbyte utvecklas inom arbetsgrupper och nätverk och möjlighet finns att följa vad som händer bland annat genom Avfall Sveriges tidning, nyhetsbrev och webb.

Avfall Sveriges unika utbildningar kännetecknas av trovärdighet, hög kvalitet och prisvärdhet. Utbildningsaktiviteterna höjer kompetensen hos medlemmarna. Medlemmarnas utbildningsbehov fångas upp genom arbetsgrupperna, kursutvärderingar, medlemsundersökningar och omvärldsbevakning. Under 2025 kommer 40-talet utbildningsaktiviteter att genomföras. Årsmötet 2025 kommer att hållas i Karlstad den 20–21 maj.

Utbildningsverksamheten är kvalitetscertifierad enligt ISO 9001:2008. Kvalitetsarbetet utgör en viktig del av utbildningsverksamheten och har tydligt uppställda mål. Under 2024 miljöcertifierades också Avfall Sveriges verksamhet, enligt ISO 14001:2015.

Syftet med Avfall Sveriges utvecklingssatsning är att genom samordnade insatser främja medlemmarnas verksamhetsutveckling för en miljösäker och långsiktigt hållbar avfallshantering.

Med utgångspunkt i att stödja Avfall Sveriges ändamål, vision och långsiktiga mål, är de övergripande målen:

- att nå konkreta resultat som kan främja medlemmarnas hållbara utveckling
- att ta fram underlag för kompetensutveckling och kommunikation
- att ta fram underlag för att utveckla synen på avfalls hanteringen och dess roll i samhället

Avfall Sverige har tagit fram en långsiktig strategisk plan för att tydliggöra de kommande årens verksamhetsfokus. Planen bygger på inspel från medlemsundersökning som genomfördes under 2022 liksom en omvärldsanalys.

Mycket som påverkar verksamheten har skett sedan Avfall Sveriges ståndpunkter antogs 2018. Dessa reviderades under 2023 och de ligger i hög grad till grund för Avfall Sveriges utveckling och ställningstaganden vid beslut och inspel till politiken. Avfall Sveriges värdegrund, antagen 2005, har uppdaterats under 2024 utifrån medlemsinput och omvärldsanalys. Slutformuleringen beslutas av styrelsen under 2025.

Avfall Sverige fortsätter också att kommunicera vikten av att förebygga avfall genom olika kommunikationsinsatser. Avfall Sveriges arbetar för ökad materialåtervinning. Med bättre kunskap kan mer materialåtervinnas.

Ett konkret sätt att öka materialåtervinningen är att öka sorteringen av avfall.

Under 2020 lanserades ett gemensamt skyltsystem för insamling av hushållens avfall i Sverige. Det används idag av en stor majoritet av alla kommuner och av många producenter. Kunskapen om systemet är viktigt också för nationella samhällsintressenter. En undersökning av hur skyltsystemet fungerar kommer också att göras under året. Parallellt med detta pågår arbetet i EUicto, den nordisk-baltiska föreningen för ägande och utveckling av systemet i Norden. Utöver detta arbetar Avfall Sverige med EU-kommissionen, för att etablera systemet som en standard inom EU i enlighet med strävan om harmonisering av insamlingssystem för avfall. EUicto har gott hopp om att det förslag EU:s forskningsinstitut JRC kommer att presentera för kommissionen under 2025 kommer att ligga nära det nordiska.

Avfall Sverige arbetar med bilden av energiåtervinning i dag och i framtiden. Syftet är att öka förståelsen för systemperspektivet – alla behandlingssteg behövs både ur ett nationellt och internationellt perspektiv.

Avfall Web är ett verktyg för att samla data och statistik som används i påverkansarbetet. Avfall Web är också underleverantör till den svenska officiella statistiken som lämnas till EU. Arbetet med att utveckla nya funktioner pågår kontinuerligt och vissa rapporter kommer att göras tillgängliga via Avfall Sveriges hemsida för att nå en bredare målgrupp.

PRIORITERADE POLICYFRÅGOR

Avfall Sveriges påverkansarbete syftar till att ta tillvara medlemmarnas intressen på bästa sätt. Detta är några av de prioriterade frågor Avfall Sverige kommer att arbeta med under 2025.

Avfallsfrågor i Sverige

Kommunernas roll och ansvar inom avfallshantering som en positiv kraft för omställningen mot en cirkulär ekonomi kommer även under 2025 att genomsyra verksamheten och organisationens aktiviteter längst avfallshierarkins samtliga steg.

Regeringens beslut om ny förpackningsinsamling och obligatorisk matavfallsinsamling, som infördes 2024 har gett kommunerna ett utökat ansvar. Samtidigt sätter regeringens utredning om reformering av avfallslagstiftningen för ökad materialåtervinning och en mer cirkulär ekonomi ytterligare fokus på kommunernas betydelse. Kommunerna och Avfall Sverige har stärkts och fortsätter att stärkas i vår roll och vårt ansvar.

Svensk ekonomi har bottnat i lågkonjunkturen, men det dröjer innan fullständig återhämtning nås. Samtidigt kräver global oro och kriget i Ukraina en stärkt svensk beredskap. Avfall Sveriges medlemmar spelar en nyckelroll för trygg avfallshantering, försörjningsberedskap och omställningen till en cirkulär ekonomi.

Under 2025 fokuserar arbetet på att

- öka materialåtervinning; höja ambitioner för insamling och återvinning av förpackningar, matavfall och textilier, bygga ut fastighetsnära insamling och utsortering av textilavfall.
- motverka klimatförändring: minska utsläpp av växthusgaser genom avfallsförebyggande, ekodesign, öka mängden biogas, införa kvotplikt samt minska mängden fossil plast i restavfall, och utveckla CCUS.

Kommunernas ansvar och insatser är avgörande för att bidra till att lösa dessa utmaningar.

Avfallsfrågor i EU

EU:s arbete de kommande fem åren väntas präglas av rapporten The Future of European Competitiveness från Mario Draghi. Fokus ligger på att stärka EU:s konkurrenskraft genom den gröna omställningen. Det ska ske genom ökad innovation och investeringar i en cirkulär och fossilfri ekonomi. EU kommissionen har som en del av detta arbete aviserat en ny stor lagstiftning som ska främja cirkulationen av kritiska råvaror, öka investeringar i återbruk och återvinning, harmonisera avfallslagstiftningen och öka efterfrågan på sekundära råvaror inom EU.

Prioriterade frågor inkluderar:

- Circular Economy Action Plan 2.0 med krav på källsortering och märkning.
- EU:s klimatlag, Fit for 55 och hållbarhetstaxonomin.
- Revidering av regler för avfallstransporter och nya ekodesignkrav.
- End-of-waste-kriterier för textilavfall, med kommande intressentmöten.

Avfall Sverige, via MWE och CEWEP, arbetar för skärpt EU-regelverk, bland annat mot dumpning av lustgasbehållare genom tydligt producentansvar.

Avfallsfrågor internationellt

Globalt genereras 2 miljarder ton hushållsavfall årligen, och mängden väntas öka med 50 procent till 2050. Avfallssektorn står för 20 procent av de mänskliga metanutsläppen, som är 80 gånger mer potenta än koldioxid på kort sikt. Metanutsläppen från avfall förväntas öka med 13 megaton/år det närmaste decenniet.

Avfall Sverige arbetar genom ISWA, International Solid Waste Association, FNs utvecklingsorgan UNDP och bilaterala samarbeten som Waste Management for Ukraine (WM4U) för att synliggöra problemet, driva på för klimatlösningar och påverka globala förhandlingar. Enkla åtgärder, som att separera organiskt avfall, har omedelbara klimateffekter.

